

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

לפני כבוד השופט איתי הרמלין

בעניין: **מדינת ישראל**
ע"י עו"ד צוריאל שגב

המאשימה

נגד

יוסי זריהן
ע"י עו"ד אהרון מלכה ועו"ד אלעד שאול

הנאשם

הכרעת דין

1. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של איומים. זאת, בעקבות כך שבתאריך 15.5.2021, במהלך מערכה מול החמא"ס בעזה שכונתה "שומר חומות" והתאפיינה גם בעימותים אלימים על רקע לאומני בתוך ישראל, שלח לפי הטענה הודעת ווטסאפ לעיתונאית הטלוויזיה דנה ויס שבה כתב: **"טפו יכלבה. בשבת הזאת תשרף לך כל המשפחה"**.

2. למען הדיוק יש לציין שכעולה מ/7 הנאשם שלח לגב' ויס 7 הודעות ווטסאפ ביום הרלוונטי:

53: 13: "טפו יכלבה".

53: 13: "בשבת הזאת תשרף לך כל המשפחה".

03: 14: [הודעה קולית]: "וואלף, את בושה וחרפה".

38: 14: "למה את לא משדרת".

38: 14: "חצי מדינה עולה באש לא מתביישת".

38: 14: "הנה יש נפילה בטייבה".

38: 14: "תעלי על האוטו".

כעולה מת/1 ומעדויותיה, גב' ויס קראה רק את שתי ההודעות הראשונות וראתה שהתקבלה השלישית (ההודעה הקולית), אך לא האזינה לה.

3. עוד בטרם ארד לפרטי העניין אציין שהנאשם טען במשפט שהמילים: "בשבת הזאת" במשפט שכתב לעיתונאית, אינן מהוות תיאור זמן, אלא הן קיצור של התיבה: "בזכות השָׁבֶּת הזאת" שהיא לדבריו פתיח לאיחולים או "ייחולים" חיוביים או שליליים המבוססים על תפיסה של השפעתה של קדושת השבת על המציאות (כלומר, לטענתו, תיבה זו מקבילה במידת מה ל"בעזרת השם" המסורתית). מכאן שלטענת הנאשם, המשפט שכתב לעיתונאית לא היה בגדר הודעת איום על הצפוי שיקרה לה בשבת, אלא הבעת "תקווה מגונה" שכך יקרה לה בזכות כוחה של קדושת השבת וללא קשר לנאשם.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

4. מראשית הדיונים בתיק טענו הסניגורים כי הבדל תרבותי שקשור בגיל ובמוצא מונע מבית המשפט להבין את הדברים שכתב הנאשם באופן שהתכוון. זאת, שכן כמו נמנעת ההודעה המכוערת, ראיתי במילים "בשבת הזאת" בהודעה ששלח הנאשם תיאור זמן שבו תתרחש לא עלינו שריפת משפחתה של העיתונאית, ולא הפכתי שימוש בתיבה "בשבת הזאת" או בתיבה "בזכות השבת הזאת" במשמעות שלה טענה ההגנה.

5. במהלך הדיונים מסר התובע שבדיון פנימי בתביעה הסתבר שהתיבה "בזכות השבת הזאת" במשמעות שטוען לה הנאשם מוכרת בתביעה, אך לא מוכר שם קיצור שלה למילים: "בשבת הזאת".

6. הסניגורים אמרו במהלך המשפט שיעידו בעניין התבנית הלשונית שהם טוענים לקיומה מומחה רלוונטי, אך בהמשך טענו שלא מצאו מי שיסכים להעיד בשל זהותה של המתלוננת. כמו כן, במהלך המשפט אמרו הסניגורים שמצאו ברשתות החברתיות התבטאויות דומות לזו של הנאשם שתומכות בטענה הלשונית של ההגנה, ושיעידו לפחות את אחד מכותבי אותן התבטאויות כתובות על משמעות הדברים שכתב, אך הם לא העידו גם עד כזה. בסופו של עניין העידה ההגנה שני חברים של הנאשם, שכפי שיפורט בהמשך, תמכו בדבריו אודות משמעות הביטוי שבו השתמש. ההגנה הדגישה שכמו הנאשם גם חבריו אלה הם צעירים שהתגוררו בבת ים ומוצא משפחותיהם בארצות האסלאם. בשולי הדברים אציין שכפי שכותבים הסניגורים בסיכומיהם, בעת שהעיד אחד מחבריו של הנאשם, נכחה באולם במקרה סניגורית שאינה קשורה לתיק, שבאופן ספונטאני אמרה שהיא מכירה את השימוש בתיבה "בשבת הזאת" כפותחת ברכה או קללה ("אני מכירה את זה, וכנראה מי שגדל בבית מסורתי מכיר את זה"¹). הסניגורים לא הזמינו סניגורית זו לעדות, ולכן לא ניתן לייחס לדבריה את המשקל שניתן לדבריו של עד במשפט.

הראיות

7. בעדותה בבית המשפט ב-5.1.2023 סיפרה גב' ויס כך:

"אנחנו בשבת, בתוך מבצע שומר חומות כשהאווירה הציבורית כלפיי באופן אישי וכלפי עיתונאים מתלהטת, אני בשלב הזה יום אחרי שהצמידו לי אבטחה בעקבות מתקפה של איומים והקרסה של הטלפון. יום חמישי יש שידור באולפן, מתחילים האירועים בתוך מדינת ישראל בלוד, בעכו. במהלך שידורי אחר הצהריים יש דיון, פאנל באולפן. נמצאים שם רוני דניאל ושרקי, מתחילה מתקפה שלא ראיתי כמוה על הטלפון שלי. אין סוף שיחות, הודעות, עד כדי כך שהטלפון קורס, אני נאלצת לצאת מהאולפן כדי לנסות ולראות איך אני ממשיכה לעבוד, הטלפון הוא כלי העבודה המרכזי שלנו בימים האלה, בעיקר תוך כדי שידורים מתגלגלים וזה מסגרת שעד כדי כך שבאותו יום אני מקבלת ידיעה מאוד חשובה ולא מצליחה לברר אותה תוך כדי שידור כי הטלפון פשוט במתקפה. זה לא רק אין סוף

¹ עמ' 100 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2023, ש' 29.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

הודעות שמתקשרים אלא גם הודעות נאצה, קללות, אימוג'ים, כל מה שאפשר להעלות על הדעת וזה בלי קשר למה שקורה ברשת ואני לא מצליחה לבצע את העבודה שלי... זה עוד לא היה אף פעם, 30 שנה אני עיתונאית, כבר בימים האלה אני מרגישה שהרף הוא רף אחר ובתוך הבית יש מתח כי כבר יש אבטחה, הילדים מאוד במתח, בעלי במתח. בשבת עליתי לנווה אילן, יצאתי מתל אביב ואני זוכרת שנסעתי בכביש ובדיוק ירד טיל ונאלצתי לעצור בצד מתחת לגשר ואז כשעצרתי בצד, אני לא יכולה לדייק בדיוק בזמנים, אני זוכרת תחושה כללית, אז הסתכלתי בטלפון כי אני משתדלת לא להסתכל בטלפון בזמן נהיגה וראיתי את ההודעה הספציפית הזאת, אני אגיד אותה בקול: "טפו יא כלבה, בשבת הזו תישרף לך כל המשפחה"...

אני זוכרת שהנסיעה בהמשך הייתה ממש קשה, התקשרתי ל[בן זוגי], מה שאני לא עושה בדרך כלל, לא מערבת אותם במה שעובר עליי... כי העבודה שלי לא צריכה להקרין עליהם, הם עברו מספיק ואני אומרת לו: '... אל תגיד לילדים, אבל שים לב, הגיע איום מאוד קונקרטי, בשבת הזו תישרף כל המשפחה ואני מבקשת שתשים לב שהילדים (שהם גדולים) לא מסתובבים, תפתח עין, אני אגיע למערכת ואני אטפל בזה'. [בן זוגי] מאוד נסער ובפעם הבאמת ראשונה הוא אומר לי: "את לא יכולה להמשיך לעשות את העבודה הזאת, זה מגיע למשפחה, איך את ממשיכה? למה את ממשיכה?" לא יודעת להגיד כל מילה באופן ספציפי מה הוא אמר אבל זו רוח הדברים. אמרתי לו שאני בדרך לעבודה וגם ככה קשה לי והוא אומר: "בשבת הזו תישרף כל המשפחה, למה עוד את מחכה"? ואני אומרת לו שזה העבודה שלי ואיך אני אפסיק לעשות את העבודה שלי עכשיו, זה חשוב, והוא אמר: אבל זה מגיע למשפחה שלנו ולילדים, ואתמול ביקשו את הכתובת שלנו. תוך כדי הנסיעה אני רואה שהוא שולח עוד הודעת קול בשעה 14:03, לא פתחתי אותה, אני רואה שהיא באורך של 4 שניות ואמרתי: "עד כאן, מספיק". אז הגעתי למערכת ודיברתי עם יאיר, הייתי מעורערת, אני לא מתערערת בקלות, העבודה הזו דורשת הרבה יכולת עמידה, אני לא מתערערת בקלות והייתי באמת בחרדה ולא יודעת, הרגשתי שאני גם מסכנת את המשפחה שלי, ורק רציתי לנסוע הביתה להיות איתם. אני לא אומרת את זה בפרפרזה, אני חושבת שיש לנו עבודה שהיא שליחות, בטח בעת הזו, יש לנו מערכת שלמה, ואני לא יכולה להראות שאני עוזבת והולכת למשפחה שלי, ואז דיברתי עם המפיק הראשי ועם המנכ"ל, העורך, ומכיוון שהייתי לפני שידור ודיברנו, החוקרים מהמסורה הגיעו אלינו לנווה אילן, לא יכולתי אני לצאת, ואז הוא לקח את העדות. גם תוך כדי העדות הגיעו כל הזמן הטלפונים. אני זוכרת שבאותו יום כבר יצאתי מהמערכת עם אבטחה, אבל ביום קודם הם חיכו לי בבית, ופה כבר ליוו אותי שני אופנועים הביתה, כאבטחה, והם באו לסרוק את הבית, וזה לא הועיל לילדים שלי בוא נגיד, לא ארחיב. באותו שידור בשבת בערב בשמונה אבי ויס, העורך הראשי, מדבר איתי באוזניה, ואומר לי: דנה מה קרה לך איפה האנגריות? אני חושבת שזו הפעם הראשונה שהרגשתי איזה פחד קיומי מלעשות את העבודה".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

8. גב' ויס סיפרה שהיא משתדלת לא לקרוא בזמן שידור הודעות המתפרסמות ברשתות חברתיות, אך כאשר מדובר בהודעות המגיעות לווטסאפ האישי שלה, היא אינה יכולה להתעלם מכך. עוד הדגישה גב' ויס את העובדה שההודעה ששלח הנאשם נוסחה באופן "הכי קונקרטי, הכי מפורש, הכי מפחיד, הכי מאיים שיש... אני זוכרת אותי מסתכלת על המילה: 'הזאת', זה העיד על מסוימות, קונקרטיות, כוונה לפעולה, אי אפשר להתעלם מזה. זה הגיע אליי. מישהו עשה את המאמץ שאני אראה את האיום, שאני אפסיק לעשות את העבודה שלי, והוא כמעט הצליח". העדה הסבירה שהיא נוהגת בסובלנות ובוררת את ההודעות (הלא סימפטיות) שבגינן היא מגישה תלונה וזאת בשל חשיבותו של חופש הביטוי.
9. בחקירתה הנגדית אישרה גב' ויס שאמרה בשידור שהיא מקבלת מאות הודעות אלימות. לדבריה, "היו מאות הודעות נאצה, קללות, איחולים למוות... איחולי מוות רבים". העדה הדגישה כי כאשר סיפרה באולפן על איומים שקיבלה היא לא השתמשה בשפה משפטית או הקפידה על בחינת התקיימות יסודות העבירה, ושבשיחה באולפן גם לאיחולי מוות היא מתייחסת כאיומים. בתשובה לשאלה מדוע לא התלוננה נגד מי שארגנה לפי דעתה את הטרדתה על ידי ההמון, אמרה גב' ויס שבמקרה זה היא לא חצתה את הגבול – "זה חוצה את גבול ההטרדה, ואנחנו לא בדיון על הטרדה". העדה אמרה שאינה יכולה להשיב לשאלה אם הייתה מתלוננת על ההודעה ששלח לה הנאשם אם היה מדובר בהטרדה בלבד. כשנשאלה על ההבדל בין הנאשם לבין מי שכתב בדף הפייסבוק שלה שהטיל הבא יפגע בביתה, הסבירה העדה שהנאשם שלח את ההודעות לטלפון הפרטי שלה ולא כתב את הדברים בפייסבוק, והייתה בהם אמירה מפורשת שמשפחתה תישרף, וזאת כאשר היא אינה יודעת "מה עובר בראשו של אותו אדם, אם הוא דתי או מזרחי". עוד הוסיפה שהאיחול ש"יפול עליך טיל" כמוהו כ"שייפול עליך פסנתר" – כלומר, איחול להתרחשות דבר שאין בידי כותבו לממש, וזאת להבדיל מהאיום שמשפחתה תישרף, שהוא איום הניתן למרבה הצער למימוש על ידי כותבו, והאיום כלל גם מועד לביצועו.
10. גב' ויס אמרה כי אינה מכירה את "המונח הדתי המזרחי" (כהגדרת הסניגורים): "בזכות השבת הזאת", והדגישה שהטקסט שכתב הנאשם היה איום ולא איחול או תפילה.
11. עיון בעדות שמסרה גב' ויס במשטרה (נ/9) מעלה כי שם סיפרה שמתחילת מבצע "שומר חומות" היא מוטרדת על ידי אנשים רבים בשיחות טלפון, שלרובן אינה עונה, ובהודעות ווטסאפ. לדבריה, קיבלה אלפי טלפונים. לרשתות החברתיות אינה נכנסת.
12. האזנה לסרטון מצלמת הגוף של השוטרת שבאה לעצור את הנאשם בביתו (ת/5), תמליל (ת/7) מלמדת כי השוטרת אמרה לנאשם שהוא חשוד בעבירה של איומים, והוא ידע שכוונתה להודעות ששלח לגב' ויס ("זאת דנה ויס, דנה ויס. שלחתי לה בווטסאפ איזה שתיים שלוש הודעות. סתם ישאלו אותי כמה שאלות, [ו]אני הולך הביתה. הם כמו טמבלים"), אך אמר שלא איים ושניסח את ההודעות כמו עורך דין ("כל הודעה שלי רשומה ב... כמו של עורך דין. אל תדאגי", והוסיף: "חצי מדינה שמאלנים. לא נקלל אותם?").

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

13. עיון בהודעתו הראשונה של הנאשם במשטרה (ת/8), שנגבתה יומיים לאחר משלוח ההודעות, מעלה כי כשנאמר לו שהוא חשוד באיומים, השיב הנאשם ששלח לגבי ויס 6 הודעות ברצף אך לא איים (ש' 6). כששאלה החוקרת את הנאשם מה יש לו לומר על הטקסט שכתב שהוא נושא כתב האישום, השיב הנאשם: "אני לא מאחל לה את זה, אבל אני כן מאחל לה שתתפטר מהתפקיד שלה, ואני אוהב את כל המשפחה שלה. את יכולה לרשום [ש]אני מצטער על זה שרשמתי את זה, אבל לא אימתי עליה" (ש' 25-27). כפי שהדגישו הסניגורים, החוקרת לא ביקשה מן הנאשם להסביר מדוע הדברים אינם בגדר איום לטענתו. בתשובה לשאלות החוקרת אמר הנאשם שלא התכוון לעשות דבר, ושהוא יודע שאסור לאיים. גם בהודעתו השנייה במשטרה (ת/4) אמר הנאשם שהוא מצטער מעומק הלב על משלוח ההודעות ושלא היה צריך לשלוח לה הודעה. לדבריו, שלח את ההודעה כיוון שגב' ויס "כל הזמן יורדת על מדינת ישראל וזה פוגע ומאכזב", וכן הסביר שגב' ויס מציגה לדעתו את ישראל באור לא נכון בעולם, והדגים את אופן הסיקור המוטעה שלה לדעתו.

14. הסניגורים הגישו רשימת עדכוני זמן אמת מן האינטרנט (נ/10) המצביעים על כך שהנאשם שלח את ההודעות לגב' ויס לאחר נפילת רקטות בתל אביב, השמעת אזעקות באזור מגוריו בבת ים, הודעה על מותו של אדם כתוצאה מפגיעת רקטה ברמת גן, ונפילת רקטה באזור טייבה.

15. הנאשם העיד בבית המשפט שקיבל את מספר הטלפון של גב' ויס (יחד עם עשרות מספרים נוספים) בקבוצה שבה ביקשו מן החברים: "תשלחו להם שבת שלום", ושלח את ההודעות אליה שניות אחרי שקיבל הודעה זו². הנאשם טען בעדותו כי "בשבת זה כמו, זה סוג של בזכות, זה לא... זה סוג של בזכות, בשבת, זה כאילו כשאתה אומר בשבת לבן-אדם, לא משנה על מה, גם אם זה כאילו בשבת הזאת ובעזרת השם אשתך תיכנס להריון, בשבת הזאת, זה כאילו סוג של סלנג שככה אנחנו מדברים"³. כשנשאל איך קרא בראשו את ההודעה שכתב, אמר הנאשם: "בזכות השבת, בשבת הזאת תישרף לך כל המשפחה", ובתשובה לשאלת הסניגור מדוע כתב "בשבת" ולא "בזכות השבת" או "בעזרת השם", השיב הנאשם: "אתה אומר: 'בשבת', אתה חותך, אתה לא צריך לרשום גם וגם, בשבת זה כאילו בשבת... זה ידוע לפי איך שאני מדבר, ובשבת זה מוריד את המילה בזכות או בעזרת, חבל שלא רשמתי את זה"⁴. לגבי משמעות ההודעה ששלח לגב' ויס אמר: "איחלתי שבשבת תישרף לה המשפחה, איחלתי, ואחרי זה התחרטתי על זה שאיחלתי את זה, אבל כן"⁵, והוסיף שמה שכתב היה "קללה ואיחול" מבחינתו, ולא איום⁶. הנאשם אמר שלא ניתן היה להחליף את המילה 'שבת' במשפט בשמו של יום אחר בשבוע, כיוון שבימים אחרים אין קדושה.

² עמ' 67 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 28-30.

³ עמ' 64 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 20-26.

⁴ החל בעמ' 70 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 22 ועד ש' 3 בעמ' הבא.

⁵ עמ' 65 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 1-2.

⁶ עמ' 65 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 22-24; עמ' 67, ש' 20-23; עמ' 69, ש' 19-21.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

16. בחקירתו הנגדית אמר הנאשם שסבר שגב' ויס מסקרת את ההתרחשויות בצורה מוטעה, ו"יורדת על ישראל בזמן המלחמה"⁷. הנאשם סיפר שבתקופה הרלוונטית הוכנס באופן אוטומטי ל-10-15 קבוצות ווטסאפ הקשורות למלחמה, שבאחת מהן קיבל את הקריאה לאחל לגב' ויס שבת שלום, ומיד אחרי קבלתה שלח את ההודעות הראשונות לגב' ויס. לדבריו, כיוון שהיה בלחץ כשכתב את ההודעה עקב ריצה לחדר המדרגות (ככל הנראה בשל אזעקה) לא השתמש בתיבה "בזכות השבת הזאת", אלא בלי לשים לב כתב כפי שכתב. לדבריו, "זה הסלנג, זה השיח שלנו, זה השיח שלי. ככה אני מדבר, זה לא משהו שחשבתי עליו, ואפילו ההפך, הייתי בטוח שזה משהו שמבינים אותו כאילו כולם... מבינים שבשבת הזאת, שבשבת הזאת אתה אפילו לא צריך את ה"בזכות" או את ה"בעזרת" זה מובן... בשבת, בזכות השבת הזאת... זה אומר שבשבת יש קדושה, בשבת שאתה היום רוצה, לצורך העניין, סתם, אשתך שתיכנס להריון, בזכות השבת הזאת א, ב, ג... בזכות השבת הזאת אשתך תיכנס להריון... בעזרת השבת הזאת... בשבת הזאת תישרף לך כל המשפחה, בזכות השבת הזאת תישרף לך כל המשפחה"⁸. כששאלתי בתגובה לדברים אלה: "מה זה אומר? איזה היגיון יש במשפט שאתה אומר עכשיו?"; השיב הנאשם: "בשבת הזאת, [כ]שאני אומר בשבת הזאת, כאילו, זה שבועה לכל דבר, זה סוג של איחול, זה מה שזה אומר, זה לא אומר מעבר, כאילו אין פה"⁹. גם בהמשך החקירה הנגדית אמר הנאשם: "בשבת הזאת מבחינתי זה סוג של איחול, של שבועה"¹⁰. בהמשך חזר הנאשם על טענתו כי "בשבת הזאת, [כ]שאתה אומר בשבת הזאת אוטומטית אתה הופך את זה, קח את זה כמו בזכות השבת, בעזרת השבת, אותו דבר"¹¹. הנאשם טען עוד כי יש הבדל בין המילה: "בשבת" הפותחת איחולים הנשמעים על קדושת השבת למילה: "בשבת" שהיא תיאור זמן בלבד¹². כשנשאל מה חשב שתחשוב מקבלת ההודעה, אמר שחשב ש"זה יעבור לידה עם כל 2000-3000 [ההודעות]" (בהמשך העריך שמדובר ב-4,000 עד 5,000 הודעות) ושהיה "בטוח במיליון אחוז שהיא לא תראה את ההודעות"¹³. הנאשם סיכם בכך ש"ההודעה הזו על הפנים, כן...? זה שיכולתי לרשום 'הלוואי ש', לא הייתי פה עכשיו אם הייתי רושם הלוואי שיפטרו אותך, לא הייתי פה, וחבל שלא רשמתי את זה, אבל זה ההודעה שיצאה", והוסיף שהוא מבין שטעה והוא מצטער על משלוח ההודעה¹⁴.

17. לדברי הנאשם, כשהגיעו השוטרים לביתו הייתה לו תחושה שהסיבה היא ההודעות ששלח לגב' ויס, כיוון שהוא אינו שולח הודעות כאלה לאנשים אחרים (ניכר היה מעדותו שהוא מכיר היטב את תוכנו של סרטון מצלמת הגוף של השוטרת). בצד זאת אמר שאמו חשבה שהדברים קשורים לפעילותו בפייסבוק כיוון שהיא מכירה אותו ו"יודעת שאם יכול להיות

⁷ עמ' 83 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 9; עמ' 85, ש' 14-15; עמ' 87, ש' 20-21; עמ' 101, ש' 26-30.

⁸ עמ' 89 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023; עמ' 94 לפרוטוקול, ש' 19-33.

⁹ עמ' 89 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 29-31.

¹⁰ עמ' 91 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 18-19.

¹¹ עמ' 94 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 31-32.

¹² עמ' 90 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023. ראו גם עמ' 76 לפרוטוקול ב-13.9.2024, ש' 29-33. עמ' 78, ש' 12-15.

¹³ עמ' 91 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 23-25; עמ' 92, ש' 1-11.

¹⁴ החל בעמ' 95 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 30 ועד ש' 2 בעמוד הבא, וכן בעמ' 100-101.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

משהו...¹⁵. כששאל אותו התובע למה התכוון כשאמר (כשהגיעו השוטרים לקחתו לחקירה) שניסח את ההודעות כמו עורך דין, אמר הנאשם: "הייתי בטוח כנראה שאני ניסחתי את זה בצורה יותר טובה, מסתבר שלא", וטען בתחילה, בניגוד לדבריו כפי שנקלטו בסרטון מצלמת הגוף של השוטרת, שלא ידע כי החקירה קשורה להודעות ששלח לדנה ויס ולא לשיתוף שעשה בפייסבוק, ואחר כך נזכר ש"עלתה לו מחשבה" שהחקירה קשורה להודעות ששלח לגב' ויס.¹⁶

18. כשחזר הנאשם לדוכן כדי להיחקר בעקבות הגשת ראיה נוספת מטעם ההגנה, הוא חזר על טענתו כי משמעות התיבה "בשבת הזאת" זהה למשמעות התיבה "בזכות השבת הזאת"¹⁷, ומדובר בשני המקרים בפתיח ל"איחול". כשניצל התובע את חזרתו של הנאשם לדוכן כדי לשאול אותו על כך שבחקירה הנגדית תיאר את הניסוח הנפתח במילים: "בשבת הזאת" כפתיח לשבועה, אמר הנאשם שמדובר בפתיח לתפילה ולא לשבועה.¹⁸

19. חברו של הנאשם, העד מתן, שהתבקש לקרוא בעדותו הראשית¹⁹ את המשפט "בשבת הזאת תשרף לך כל המשפחה", קרא את המלה הראשונה כמיודעת (בְּשַׁבָּת) והסביר שמדובר ב"איחול לא טוב. בגלל כאילו, בעזרת היום שבת אפשר לקרוא לזה, זה מה שאני מבין, איחול לא טוב". כשנשאל "מה זה אומר: 'בְּשַׁבָּת הזאת'?" השיב: "שבזכות השַׁבָּת הזאת יקרה לה משהו ש... מה שרשום". כשנשאל אם הוא מכיר ביטויים דומים, אמר: "בזכות המזוזות, בזכות הצדיקים, דברים כאלה שקשורים לאמונה... בספר תורה, לא זה טיפה שונה, לדעתי במזוזה זה דוגמה טובה"²⁰. בחקירה הנגדית הסביר העד שאמנם המילים "בשבת הזאת" יכולות להיות תיאור זמן, אך אין זה השימוש היחיד בהן, ובכך הן נבדלות למשל מן התיבה "ברביעי הזה". העד גם הדגיש את ההבדל במשמעות בין התיבה: "בְּשַׁבָּת הזאת" (שהיא תיאור זמן בלבד) לתיבה: "בְּשַׁבָּת הזאת" שמשמשת לדבריו כפתיח ל"איחול". לדבריו, גם אם היה מקבל את ההודעה של הנאשם לא מנוקדת היה מבין שמדובר ב"איחול" – זאת, אולי מתוך הרגל או כיוון שמדובר ב"סלנג כזה", ואף הוא עצמו היה כותב בווטסאפ לאחיו "בשבת" ולא "בזכות השבת"²¹. לאחר שנודע לעד שההודעה נשלחה ביום שבת, הוא אמר כי בכך יש כדי לחזק את טענתו אשר למשמעותה²². העד הדגיש כי מדובר "על סלנג. אנחנו לא מדברים פה על ביטוי שאנחנו מחפשים בגוגל או בודקים באיזשהו, לא יודע, משהו של אבשלום קור על השפה העברית. אנחנו בסך הכל מדברים על ביטוי, על, סליחה, על סלנג"²³. העד טען שלא החליף עם הנאשם מילה על המשפט.

¹⁵ עמ' 80 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023, ש' 14-25; עמ' 82, ש' 5-6.

¹⁶ עמ' 103 לפרוטוקול הדיון ב-30.5.2023.

¹⁷ פרוטוקול הדיון מ-13.9.2024.

¹⁸ עמ' 79 לפרוטוקול הדיון ב-13.9.2023, ש' 1-9.

¹⁹ החל בעמ' 84 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2023, ש' 11.

²⁰ עמ' 84 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2024, ש' 2-5.

²¹ עמ' 87-86, 90-89, 92, 94 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2023.

²² עמ' 93 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2023, ש' 12-25.

²³ עמ' 94 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2023, ש' 11-17.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

20. חבר נוסף של הנאשם, אדיר, העיד אף הוא כי המשפט שכתב הנאשם לגבי ויס הוא "איחול" שמשמעותו שבזכות קדושת השבת תישרף משפחתה, ושהתיבה "בַּשְּׁבֶת הַזֹּאת" שקולה לתיבה "בזכות השבת הזאת"²⁴. לדבריו, אם היה נכתב לו משפט כזה, כך הוא היה מבין אותו, אף על פי שנכון יותר היה לכתוב "בזכות השבת"²⁵. לדברי העד, "בַּשְּׁבֶת הַזֹּאת ובעזרת השם זה אותו דבר"²⁶. העד הביע הערכתו שהביטוי מוכר למי שגדל בבית מסורתי²⁷. בתשובה לשאלתי הבהיר העד שניתן להשתמש בתבנית לשונית זו כפתיח לאיחולים טובים ורעים כאחד²⁸.

21. הסניגורים הגישו סדרת תכתובות ווטסאפ בין הנאשם וחבריו כדי להמחיש את סגנון ההתבטאות שלהם, (נ/11). בתכתובות אלה נכלל המשפט: "בעזרת השם אבולה בבולבול לשתיכם", ושאר איחולים גסים וקשים זה לזה. בתכתובות שהוגשו מופיעים ביטויים כגון: "בזכות השבת הזו", "בעזרת הקב"ה" ו"בזכות הצדיקים", אך לא מופיעות המילים "בשבת הזאת".

22. עוד הגישו הסניגורים קטע מתוכנית הטלוויזיה "האח הגדול" שבו נשמע אחד המשתתפים אומר לאחת המשתתפות: "בזכות השבת הזאת תעופי".

23. הסניגורים חקרו נגדית את שני השוטרים שגבו את הודעות הנאשם. הרלוונטיות של העדויות של שני החוקרים, שכלל לא קיבלו את ההחלטות החקירתיות בתיק, הייתה מוגבלת מאד – מה עוד שההודעות שגבו מונחות בפני בית המשפט – ולכן לא אסקור עדויות אלו בצורה מפורטת. אציין רק שהחוקרת גל אישרה שלא שאלה את הנאשם למה התכוון בהודעתו לאחר שאמר לה שלא התכוון לאיים על גב' ויס. העדה הסבירה שההודעה שכתב הנאשם מובנת על ידה כאיום, והיא אינה מכירה מובן אחר לדברים שכתב, ולכן גם אין משמעות לכך ששלח לגב' ויס הודעות נוספות או שטען שלא איים, מה שאולי נובע מאי הבנה של עבירת האיומים²⁹. עוד העידה שיינתן שהיו בתיק חשודים פוטנציאליים נוספים. גם החוקר ארתור העיד שלא שאל את הנאשם אודות משמעות ההודעה ששלח לגב' ויס כיוון שמובנה ברור³⁰. מעבר לכך שלא היה ממונה על החקירה, הסביר החוקר ארתור שלא חדר לטלפון של הנאשם כיוון שאינו מוסמך כ"חוקר מחשבים מיומן".

²⁴ עמ' 98 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2024, ש' 27-3. עמ' 103, ש' 26-32.

²⁵ עמ' 102 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2024, ש' 12-6; עמ' 101, ש' 28-33.

²⁶ עמ' 103 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2024, ש' 24-32.

²⁷ עמ' 100 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2024, ש' 28-29.

²⁸ עמ' 107 לפרוטוקול הדיון ב-19.12.2023, ש' 18-32.

²⁹ עמ' 114 לפרוטוקול, ב-15.2.2023, ש' 6; עמ' 118, ש' 1-3; עמ' 88, ש' 1-3; עמ' 104, ש' 13-15; עמ' 113, ש' 13; עמ' 117, ש' 22-24.

³⁰ החל בעמ' 65 לפרוטוקול ב-15.2.2023, ש' 21 ועד שורה 2 בעמוד הבא.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

24. מעיון בת/2 עולה כי גב' ויס העבירה למשטרה צילומי מסך של מספר הודעות ווטסאפ נוספות שנשלחו אליה :

- א. אחד משולחי ההודעות, שלח שתי הודעות בהפרש של דקה :
 "יעזכרת ישראל אני מאחל לך שישפכו את הדם שלך כמו שאת שופכת את הדם שלנו".
 "עוד נתחשבן איתך קודם נסיים עם בני השרמוטות שמאמינים במוחמד ואז נתפנה אליך".
 שולח הודעות אלה הועמד לדין בגין איומים, הורשע ועונשו נגזר (ת/10, ת/12).
- ב. אדם אחר שלח שלוש הודעות בדקה אחת : "סמרטוטה", "שמאלנית", "כפוית טובה", ולא הועמד לדין.
- ג. גם מי ששלח איור של צואה בצירוף הטקסט "את יותר דוחה מזה", לא הועמד לדין.
- ד. לא הועמד לדין גם מי ששלח 8 הודעות בתוך שתי דקות :
 "היי דנה".
 "איך את לא מתביישת לתמוך במי שאשכרה מנסה ורוצה לרצוח אותנו?"
 "במקום לתמוך בעם שלך במדינה שלך???"
 "לאן הגעת???"
 "כולנו מתביישים בך".
 "טעות חמורה ביותר שאת מרחמת על האויבים שלך במי שרוצה את הדם שלך".
 "במקום לעשות את הדבר הטבעי ביותר ולתמוך באחים שלך ולהיות באמפטיה כלפיהם".
 "עברת את הגבול [בצירוף 4 אימוג'י של פרצוף כועס]".

25. עוד צורפו כחלק מת/2 צילומי מסך של קבוצות ווטסאפ שבהן הופץ מספר הטלפון של גב' ויס ל"מי שהתגעגע או רוצה להגיד לה מילה טובה", וכן צילומי מסך נוספים מתוך קבוצות ווטסאפ ורשימת שיחות נכנסות ובה 8 שיחות ממספרים שאינם בזיכרון המכשיר. בת/3 צילום מסך של קבוצת ווטסאפ שבה משתמש אנונימי ביקש את כתובתה של דנה ויס.

26. התובע מסר כי אדם נוסף ששלח לגב' ויס הודעת טקסט שנכתב בה : "בת של זונה גם איתך נבוא חשבון", הועמד לדין בגין איומים, אך בהסדר טיעון תוקן כתב האישום לעבירה של הטרדה באמצעות מתקן בזק (ת/9, ת/11).

27. הסניגורים הדפיסו מתוך דף הפייסבוק של גב' ויס תגובות עוינות רבות (נ/3), שבהן :
 "השבוע האחרון שלך בעזרת ה'"; "בת אלף צריך לגמור אותה"; "בע"ה הרקטה הבאה שתנחת בבית שלך כשכולם בפנים"; "ערפאת קורא לך"; "בת זונה שאלוהים יקח אותך כמה שיותר מהר אמן"; "שלא תחגגי את שנה הבאה בעזרת השם"; "חבל שאת לא על האש"; "תיכף אני שמה אותך על האש יא מטומטמת"; "תמותי בוגדת".

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

הכרעה

28. סעיף 192 לחוק העונשין קובע כי "המאיים על אדם בכל דרך שהיא בפגיעה שלא כדין בגופו, בחירותו, בנכסיו, בשמו הטוב או בפרנסתו, שלו או של אדם אחר, בכוונה להפחיד את האדם או להקניטו, דינו - מאסר שלוש שנים".

29. עיקר פסקי הדין שדנו בעבירת האיומים עסקו בשני עניינים: הראשון – בחינת התקיימות היסוד העובדתי של העבירה – כלומר, בחינה אם הדברים שנאמרו או נכתבו על ידי הנאשם היו איום בפגיעה שלא כדין. השני – אם מטרת הנאשם הייתה להפחיד או להקניט את קולט האיום³¹. כך נקבע למשל כי הניתוח הוא אובייקטיבי, ואין זה משנה אם קולט האיום פחד או חש מוקנט בפועל – "יש לבחון את התקיימותו של האיום לפי אמת מידה אובייקטיבית, היינו, האם יש בדברים כדי להטיל אימה בלבד של אדם רגיל מן הישוב בנסיבותיו של האדם שנגדו הופנה האיום" (ע"פ 3779/94 משה חמדני נ' מדינת ישראל (16.2.1998) וכן ראו: ע"פ 103/88 משה ליכטמן נ' מדינת ישראל (6.9.1989)). כמו כן, נקבע כי את יסוד המטרה כחלק מן היסוד הנפשי של העבירה יכולה להחליף צפיות בהסתברות שקרובה לוודאות (ראו: רע"פ 2038/04 שמואל לם נ' מדינת ישראל (4.1.2006)).

30. אין ספק שקריאה פשוטה של המשפט שכתב הנאשם לגבי ויס: "בשבת הזאת תשרף לך כל המשפחה" היא כאיום חמור בפגיעה בגופם של בני משפחתה של נמענת ההודעה עוד באותה השבת שבה נשלחה ההודעה (כלומר, כשהמילים "בשבת הזאת" מהוות תיאור זמן), וכל אדם רגיל בנעליה של גבי ויס היה נִבְעֵת מן הדברים. מכאן שהיסוד העובדתי של עבירת האיומים מתמלא (ניסוח הדברים כהודעה בלשון סביל אינו משנה בהקשר זה לנוכח האפשרות של שולח ההודעה לבצע את האמור בה – להבדיל למשל מהמשפט "שייפול עלייך טיל"). גם אם מאמצים את האפשרות שהעלה הנאשם בשלב מסוים שמדובר בלשון שבועה לשריפת המשפחה, הרי מדובר באיום נחרץ בפגיעה, ומתקיים היסוד העובדתי של העבירה.

31. לא יכולה גם להיות מחלוקת אמיתית על כך שגם משלוח "איחולי מוות" ולא רק איומים, נעשית לכל הפחות כדי להקניט את מקבל ההודעה. מכאן שגם אם הייתי מקבל את טענת הנאשם שמדובר ב"איחולי מוות" ולא באיום בפגיעה, היה ברור שמתקיים יסוד המטרה שהוא חלק מן היסוד הנפשי של העבירה (הטענה ששלח את ההודעה במחשבה שלא תקרא היא מיתממת ומשוללת הגיון). קל וחומר שמטרתו של שולח ההודעה הייתה להפחיד או להקניט אם מדובר באיום בפגיעה המתבטאת בשריפת בני משפחתה של נמענת ההודעה. כך או כך אין כל צורך בפנייה להלכת הצפיות שכן מתוך הנסיבות ברור שמטרת הנאשם אמנם הייתה להפחיד או להקניט את גבי ויס שסיקורה את האירועים לא נשא חן בעיניו והוא ביקש להשפיע עליו, כפי שבאו הדברים לידי ביטוי בהודעות הווסטאפ המאוחרות

³¹ בסעיף 192 השתמש המחוקק במילה "בכוונה", אך כיוון שמדובר בעבירה התנהגותית ולא תוצאתית השתמשתי כאן במילה "מטרה" שמשמעותה בהקשר זה זהה.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

ששלח הנאשם לגב' ויס (לעניין הזיקה בין תוכן הדברים ומדוע נאמרו ראו את "מבחן ההקשר" שהוצע בע"פ 6368/09 מתן זקן נ' מדינת ישראל (12.7.2010)).

32. כאמור לעיל, הנאשם טוען שכתב את המשפט הרלוונטי במשמעות אחרת מזו שעולה מקריאה פשוטה שלו. לדבריו, התיבה "בבשבת הזאת" לא שימשה אותו כתיאור זמן, כמקובל בשפה העברית, אלא כקיצור של התיבה "בזכות השבת הזאת" המשמשת לדבריו פתיח לאיחול (מכוער כהגדרת הסניגורים), לקללה או להבעת תקווה מגונה (מן הראוי לציין כבר כאן שבהודעה עצמה ששלח הנאשם הטקסט לא היה מנוקד). כלומר, נראה שטענתו המשפטית של הנאשם היא שבעת ששלח את ההודעה לא היה מודע למשמעות המאיימת שלה מבחינה אובייקטיבית. לעניין אמינות הטענה העובדתית עצמה אציין כבר כאן שבחקירותיו במשטרה לא טען הנאשם שהמילים "בשבת הזאת" הן קיצור של הביטוי "בזכות השבת הזאת" – טענה זו הועלתה רק במשפט.

33. כאמור לעיל, כמו נמנעת ההודעה, גב' ויס, עד שהגיע בפניי תיק זה, לא הכרתי את השימוש בתיבה "בזכות השבת הזאת" כפתיח לאיחולים, "ייחולים" או קללות, הנגזר מתפיסה של השפעה של קדושת השבת על המציאות, ודומה במשמעותו במידה מסוימת לתיבה "בעזרת השם". קל וחומר שאינני מכיר שימוש בתיבה המצומצמת "בשבת הזאת" כתחליף לתיבה המלאה ("בזכות השבת הזאת"). כאמור לעיל, במהלך המשפט הצהיר התובע כי בדיון שנערך בתביעה עלה כי יש מי שמכיר את התבנית הלשונית הנפתחת במילים: "בזכות השבת הזאת" במובן שייחסה לה ההגנה, ולכן אני מניח לצורך הדיון שקיימת תיבה כזו שזו משמעותה. עם זאת, התובע הדגיש כי לא מוכר שימוש בתיבה "בשבת הזאת" באותה משמעות.

34. בית המשפט העליון קבע כי "דברי איום ברורים על פניהם, הנאמרים על-ידי בגיר בר-דעת, יש לפרשם ולקבלם על-פי המשמעות המקובלת שיש להם בלשון בני-האדם, וחזקה על אומנם, שהוא מודע למשמעות אמירתם" (ע"פ 7046/96 יורם מזרחי נ' מדינת ישראל (14.4.1997)).

35. אין ספק כי משמעותם הפשוטה והמקובלת של הדברים שכתב הנאשם לגב' ויס הייתה הודעה על כך שעוד באותה שבת שבה נכתבים לה הדברים תישרף כל משפחתה. הדברים הם כה פשוטים וברורים שלא רק שכן קראה אותם גב' ויס, אלא שנראה שעד לעדותו של הנאשם בפניי, איש לא הבין כלל את טענתו הלשונית של הנאשם. מן ההודעות שנגבו מן הנאשם ומעדויות החוקרים במשפט עולה כי החוקרים ראו ורואים בדברים דברי איום מובהקים (גם אחרי שהסניגורים העלו בפניהם את טענת הנאשם לגבי משמעות אחרת של הדברים). דומה כי גם בדיונים בפני "שופט המוקד" שדן בתיק, איש לא הבין את טענתו של הנאשם. כאשר המשמעות הרגילה של הדברים היא כה ברורה, אין ספק שהנאשם היה מודע למשמעות זו בעת שכתב אותם. כלומר, לא ניתן לקבל את טענת הנאשם שלא רק

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

שהתכוון למשמעות אחרת של הדברים ממשמעותם הפשוטה והמאיימת, אלא גם לא היה מודע כלל למשמעות הפשוטה והמאיימת.³²

36. יתר על כן, כאמור לעיל, כאשר הגיעה שוטר לביתו של הנאשם יומיים לאחר משלוח ההודעות, והודיעה לו שהוא חשוד בביצוע עבירה של איומים, אמר הנאשם לבני משפחתו שנכחו במקום, שהרקע לזימונו לחקירה הן ההודעות ששלח לגב' ויס. מכך ניתן ללמוד שהנאשם היה מודע למשמעותן המאיימת של ההודעות ששלח, אף על פי שטען שלא איים. העובדה שהנאשם אמר לאמו שאין לה מה לדאוג כיוון שניסח את ההודעות "כמו עורך דין" מעלה את האפשרות שמראש ניסח את הדברים באופן שחשב שיאפשר לו לטעון שלא מדובר באיום על אף המשמעות המאיימת הגלויה.

37. כאמור לעיל, בניגוד להצהרתה, ההגנה לא הביאה מומחה ללשון או כל עד ניטרלי שאינו קשור לנאשם שיאשר את טענת הנאשם לגבי השימוש במילים: "בשבת הזאת". עדויות הנאשם וחבריו שלפיהן הם משתמשים בתיבה "בשבת הזאת" כתחליף לתיבה "בזכות השבת הזאת" כפתיח לאיחולים וקללות, ומבינים תמיד שמדובר בפתיח לאיחול הקשור לקדושת השבת ולא לתיאור זמן, לא היו אמינות. קל וחומר שטענתם אינה מתקבלת על הדעת בכל הנוגע להתבטאות בכתב שאינה מנוקדת, שכן הם טענו שיש הבדל בהקשר הרלוונטי בין "בשבת" (שהוא לדבריהם רק תיאור זמן) ל"בשבת". אין ספק שהתיבה "בשבת הזאת" היא בראש ובראשונה תיאור זמן, ולכן גם אם מקבלים את טענתם הלשונית של הנאשם וחבריו לגבי המשמעות הנוספת, שימוש בתיבה זו לכל הפחות יוצר דו משמעות (עבור רוב האוכלוסייה מדובר במשמעות יחידה של תיאור זמן). לא בכדי בתכתובות הווסטאפ בין הנאשם וחבריו שהגישה ההגנה אין דוגמה לשימוש בתיבה "בשבת הזאת" במשמעות שטענה לה ההגנה במשפט. כאמור לעיל, בחקירותיו במשטרה הנאשם לא העלה כלל את הטענה שהמילים: "בשבת הזאת" הן קיצור של הביטוי "בזכות השבת הזאת".

38. זאת ועוד, גם אם שואבים את המילים "השבת הזאת" מן התיבה "בזכות השבת הזאת" כמקור לכוח וקדושה ומוסיפים לפניהן את ב' השימוש, הרי שכפי שהעיד הנאשם עצמו (וכאמור לעיל אף חזר על כך פעמיים) יוצרים לשון של שבועה. בהקשר זה, "בשבת הזאת" מקביל ל"בִּיקָר לִי", "בילדים שלי", "בקבר של אמא שלי", "בספר תורה" ושלל ביטויים שמוספים בפתיחה של משפט ונועדו ליצור לשון של שבועה, הבטחה או חיזוק למשמעותם של הדברים (זאת, להבדיל מביטויים הנפתחים במילים 'בעזרת' או 'בזכות' שמשמעותם הלשונית שונה). כמוכן, ניסוח של הודעה מאיימת כשבועה או הבטחה שהדברים אמנם יתרחשו, רק מעצים את האיום. ניסיונו של הנאשם בעדות מאוחרת להתנער מכך שתיאר את הדברים בעצמו כלשון שבועה והטענה שמדובר בלשון של תפילה, לא היה משכנע (בדיוק כמו הגדרת הדברים כ"איחול"). בהסברו של הנאשם שמדובר בלשון שבועה יש חיזוק נוסף לכך שמדובר היה באיום מודע מצדו (גם אם כטענתו לא מדובר בתיאור זמן).

³² בהקשר זה יש לציין בשולי הדברים שהנאשם עצמו העיד כאמור לעיל ששלח את ההודעה בעקבות קריאה לשלוח לגב' ויס ולאחרים "שבת שלום" – ברכה המתייחסת למה שצפוי לקרות בשבת, ולא לדבר מה שצפוי לקרות מכוחה של קדושת השבת.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

39. למעלה מן הצורך יש לציין שדומה שגם לשיטתו הלשונית של הנאשם, המשפט שכתב לא נוסח כלל כאיחול, שכן לא נעשה בו שימוש בשין השימוש כמקובל באיחולים ("שנדע ימים טובים מאלה", "שתזכה לשנה הבאה" וכדומה). נראה כי גם לשיטתו של הנאשם היו דבריו מה שהיה מי שהגדיר במהלך המשפט כ"ייחול" – כלומר, הבעת תקווה שהדברים יתרחשו. הנאשם בוודאי היה מודע לכך שבאופן שניסח את הדברים נמנעת הדברים אינה יכולה לדעת אם כוונתו לממש בעצמו את שריפת משפחתה או להשאיר זאת בידי שמייים (כדברי בית המשפט העליון ברע"פ 88/04 הלל ורטהיימר נ' מדינת ישראל (1.4.2004) גם "המאויים הסביר" אינו צריך להיזקק לפרשנויות מפולפלות - כגון זו שמציע המבקש - כדי לדעת אם בכוונת המאויים לממש את איומו בעצמו או שהוא משאיר זאת לכוחות עליונים. המבחן הוא מבחן פשוט של הבנה בסיסית"). כדברי גב' ויס בעדותה, להבדיל מהמעשים המתוארים בהודעות אחרות כגון: "שייפול עליך פסנתר" או "שייפול עליך טיל", שכבר הוזכר לעיל, שריפת משפחתה היא למרבה הצער מעשה שבכוחו של שולח ההודעה לבצע. מכאן שגם אם פרשנות מילות הפתיחה של המשפט היא כטענת הנאשם, באופן שבו נוסחו הדברים על ידי הנאשם היה משום איום במעשה שהוא עצמו עשוי להיות מעורב בביצועו ומתקיים "מבחן השליטה" שנקבע בפסיקה (על מבחן השליטה ראו למשל בע"פ ליכטמן הנזכר לעיל). בהקשר זה יש לציין שעצם הוספת ביטוי אמוני כגון "בעזרת השם" למסר בדבר פגיעה צפויה באדם אחר אינה שוללת בהכרח את האופי המאיים של דברים שכותב ההודעה יכול לבצעם. הוספת ביטוי כזה יכולה להיות ביטוי להכרה אמונית במעורבות האל בכל המתרחש בעולם (גם בידי אדם) ולא דווקא ביטוי לציפייה להתרחשות ניסית ללא מעורבות אדם (ראו למשל דוגמה למקרה של הרשעה באיומים על אף השימוש במילה "אנשאללה" ברע"פ 4482/20 סהאם חמאד נ' מדינת ישראל (10.9.2020)).

40. העובדה שהנאשם המשיך לשלוח לגב' ויס הודעות נוספות לאחר ההודעה המאיימת, אינה מסירה מן ההודעה ששלח את משמעותה המאיימת או מלמדת שהנאשם לא היה מודע למשמעותה, אלא היא ביטוי נוסף לכך שהתנהגותו של הנאשם במקרה זה לא הייתה נורמטיבית (גב' ויס עצמה הביעה דעתה כי משלוח הודעות מרובות רק מעצים את האפקט המאיים).

41. אינני מוצא כי כטענת ההגנה הנרמזת בסיכומים יש לפטור את הנאשם מאחריות למעשיו משום שבעת שעשה אותם היה נסער בשל המצב במדינה ובשל אי שביעות רצונו מן הסיקור החדשותי בטלוויזיה או בשל העובדה שגם בשידורי הטלוויזיה סערו הרוחות. בוודאי גם אינני רואה במעשי הנאשם משום מחאה לגיטימית שחופש הביטוי מונע להטיל בגינה אחריות פלילית.

42. מכל האמור לעיל עולה כי הנאשם היה מודע למשמעות המאיימת של דבריו, והואיל והדברים היו מאיימים מבחינה אובייקטיבית וברור שנשלחו בכוונה להפחיד או להקניט את מי שהנאשם לא היה מרוצה מאופן סיקורה את ההתרחשויות, אני קובע שהוא עבר עבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

43. אני דוחה את טענת ההגנה שננקטה נגד הנאשם אכיפה בררנית. אתרע מזלו של הנאשם – ועוד יותר מכך, אתרע מזלה של גב' ויס – והיא פתחה את ההודעות המפחידות ששלח לה הנאשם וקראה אותן. כתוצאה מכך הושלמה עבירת האיומים, שלפי פסיקת העליון דורשת קליטה של דברי האיום על ידי המאויים. זאת, בניגוד להודעות שגב' ויס לא קראה ולגביהן לא הושלמה עבירת האיומים בלי קשר לתוכן (ראו בעניין זה: רע"פ 2038/04 **שמואל לם נ' מדינת ישראל** (4.1.2006)). יתר על כן, **כיוון שנקראו**, להודעות ששלח הנאשם ונגעו לבטחונם של גב' ויס ובני משפחתה היו תוצאות חמורות בהרבה מאשר להודעות אחרות שנשלחו לגברת ויס. עד כדי כך הגיעו הדברים שבעקבות קבלת ההודעה המאיימת ששלח הנאשם הוגברה האבטחה על גב' ויס, ולנוכח הפחד הגדול שאחז בה למקרא אותה הודעה מאיימת, היא עדכנה את בן זוגה אודות ההודעה, והוא ביקש שתעזוב את עבודתה כדי להגן על המשפחה. תוצאות חריגות אלה כנגזרת מתוכן ההודעה ששלח הנאשם ומכך שגב' ויס קראה אותה, הן בוודאי שיקול בהחלטה על העמדה לדין.

44. אכן, כטענת ההגנה, גב' ויס נפלה קרבן למתקפת שיחות טלפון והודעות שחלקן תוקפניות, גסות ופוגעניות. גב' ויס, שחופש הביטוי הוא רכיב חיוני בחייה המקצועיים, ערכה סינון של ההודעות ובחרה על אילו מהן להגיש תלונה. מעדותה עלה בבירור כי התלוננה על ההודעות שנראו לה חמורות יותר וזוהי זכותה (בעדותה הסבירה כאמור לעיל את החומרה המיוחדת בהודעה ששלח אליה הנאשם). גב' ויס כמובן לא יכולה הייתה לדעת אם הודעה שלא קראה הייתה בעלת תוכן מאיים (ואזכיר שכאמור לעיל קליטת האיום אצל המאויים גם נדרשת לשם השלמת ביצוע העבירה). המדינה הגישה כתבי אישום בגין עבירת איומים נגד עוד שני אנשים מעבר לנאשם ששלחו הודעות לגב' ויס. בידי המדינה לא היו ראיות שיאפשרו להגיש כתבי אישום נגד אחרים שאולי שלחו אף הם הודעות מאיימות (עיינתי בצילומי המסך שהועברו למשטרה על ידי גב' ויס, ולא מצאתי בהם כאלו המבססים סיכוי סביר להרשעה בעבירת איומים ואשר לא הוגש בגין ההודעות שתועדו בהם כתב אישום). ההסתמכות על תלונותיה של גב' ויס ואי עריכת חיפוש בטלפון שלה על ידי המשטרה לשם בדיקה אם נעברו עבירות נוספות על אלו שעליהן התלוננה, לא גורם לפגיעה חריפה בתחושת הצדק המצדיקה ביטול כתב האישום נגד הנאשם מכוחה של הגנה מן הצדק. בהקשר זה יש לומר שבמקרה זה לא רק שלא הוכחה אכיפה מפלה מכוונת על ידי הרשות, אלא שגם לא הוכחה אכיפה מפלה לא מכוונת, שכן כל מי שלמדינה היו ראיות נגדו לביצוע עבירה בנסיבות דומות, הועמד לדין (לעניין אכיפה מפלה "תוצאתית" שהיא תוצאה של רשלנות ומחדל ראו: רע"פ 1611/16 **מדינת ישראל נ' יוסי יוסף ורדי** (31.10.2018) - פסק הדין מעלה כי האפליה שם הייתה בין מי שהיו נגדם ראיות לביצוע עבירות דומות).

45. מעבר להיבט של תוכן הדברים שכתב הנאשם, שהיה בהם איום חמור בוטה ומפורש בדרגה הגבוהה ביותר, חשוב לציין כי מעצם מהותו במשלוח הודעה בתוכנת מסרים מיידיים לטלפון הפרטי של המאויים יש אלמנט מפחיד עודף של כניסה למרחב הפרטי. זאת, יחסית לפרסום בדף ברשת חברתית. ואזכיר באותו הקשר שגב' ויס העידה שלא נכנסה כלל לקרוא

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

את ההודעות ברשתות החברתיות, כך שלא יכולה הייתה להיות מושלמת בעניינן עבירת איומים. למען הסר ספק אבהיר שבדברים אלה אודות הממד של ההפחדה העודפת במשלוח הודעה בתוכנת מסרים מיידיים לטלפון הפרטי אין כוונתי לומר שאין להעמיד לדין אדם שמפרסם איום בדף ברשת חברתית (ראו בעניין זה פסק דיני בת"פ (תל אביב) 33360-07-17 **מדינת ישראל נ' רועי מאיר** (הכרעת דין מיום 16.7.2019 וגזר דין מיום 3.11.2019)).

46. הנאשם מלין למעשה על כך שהעמדתו לדין היא תוצאה של חוסר מזל שהתבטא בכך שגב' ויס קראה במקרה דווקא את ההודעות ששלח (כיוון שבדיוק כשנשלחו ההודעות עצרה את מכוניתה בצד בשל התראה על נפילת טילים) והתלוננה בגין במשטרה, אך לא קראה הודעות רבות נוספות שנשלחו אליה, ולכן לא התלוננה על שולחיהן. ראשית, חשוב להדגיש כאמור לעיל שמי שנפגעו בראש ובראשונה מכך שגב' ויס קראה את ההודעות ששלח הנאשם הם גב' ויס ובן זוגה שנבהלו מאד מן האמור בהודעה ששלח הנאשם. עוד יש להזכיר שקליטת האיום היא יסוד נדרש לשם השלמת ביצוע העבירה של איומים לפי פסיקת בית המשפט העליון, ומכאן שיש הבדל משפטי בין מי שהודעותיהם נקלטו לבין אלו ששלחו הודעות שלא נקלטו אצל המאויים. יתר על כן, "חוסר המזל" של הנאשם בהקשר זה אינו שונה משל רבים אחרים (הסוגיה של היעדר שליטה מלאה של עושה המעשה על תוצאותיו מוכרת בתורת המשפט ומכונה: moral luck). כך למשל אין דומה דינו של מי שמתעסק בטלפון בזמן הנהיגה ופוגע בשל כך בהולך רגל, למי שמתעסק בטלפון בזמן הנהיגה באופן זהה אך למזלו לא חוצה את הדרך אדם כלשהו בשעה שהוא עושה זאת. כך גם מי שזורק אבן מחלון ביתו בקומה התשיעית, ובמקרה נוחתת האבן על ראשו של אדם שעבר ברחוב והורגת אותו, לא יוכל להסתתר מאחורי הטענה שאין זה הוגן ששכנו מן הדלת ליד שאף הוא זרק אבן, לא הועמד לדין כיוון שלא קרה דבר כתוצאה מכך שזורק את האבן. בהקשר של אכיפה המבוססת על תלונות לא למותר להזכיר גם כי בתחומים שונים של המשפט, כמו למשל עבירות בנייה, אכיפת החוק מתבססת במידה רבה על הגשת תלונות ולא על פעולות חקירה עצמאיות של הרשות.

47. **לנוכח כל האמור לעיל אני דוחה את טענת האכיפה הבררנית ומרשיע את הנאשם בכך שבמקום ובמועד האמורים בכתב האישום עבר עבירה של איומים לפי סעיף 192 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.**

48. לאחר שמעדות הנאשם הבנתי לראשונה את טענתו הלשונית והמשפטית, הזהרתי אותו כי עליו להתגונן גם מפני האפשרות שיורשע בעבירה של הטרדה באמצעות מתקן בזק. הואיל ובסיומו של המשפט מצאתי את הנאשם אשם בעבירה של איומים שבה הואשם במקור, אינני מוצא מקום לדון באפשרות להרשיעו בעבירה של הטרדה באמצעות מתקן בזק שבה לא הואשם בכתב האישום.

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 41455-05-21 מדינת ישראל נ' זריהן

בשל פגרת בתי המשפט, בהסכמת הצדדים, ניתנת הכרעת הדין היום, 6 בספטמבר 2024, בהיעדרם, ותישלח אליהם על ידי המזכירות.

איתי הרמלין, שופט

